Zinātnes Vēstnesis

Latvijas Zinātnes padomes, Latvijas Zinātņu akadēmijas un Latvijas Zinātnieku savienības laikraksts

4 (588) ISSN 1407–1479 2020. gada 24. februāris

IKGADĒJO LĪGUMU PAR SADARBĪBU ZINĀTNĒ PARAKSTĪJUSI ZM, LZA UN LLMZA

Trešdien, 12. februārī, zemkopības ministrs Kaspars Gerhards, Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) prezidents Ojārs Spārītis un Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijas (LLMZA) prezidente Baiba Rivža parakstīja ikgadējo Līgumu par sadarbību, lai nodrošinātu nepārtrauktu un intensīvu savstarpējo sadarbību.

Zemkopības ministrs Kaspars Gerhards: "Arvien aug un attīstās tik senas un tradīcijām bagātas nozares kā lauksaimniecība un mežkopība, līdz ar to mūsdienās jauniešu un darbaspēka piesaiste kļūst arvien aktuālāka. "Cīņa" par jauniešu piesaisti latviešu tradicionālajām nozarēm kļūst arī sīvāka, tādēļ ir būtiski nodrošināt pilnvērtīgu un vispusīgu sadarbību ar izglītības iestādēm, kas ne tikai motivē jauniešus izvēlēties savas dzīves arodu saistīt ar lauksaimniecību vai mežsaimniecību, bet arī veido stabilu zināšanu pamatu. Tādēļ kārtējo gadu, parakstot vienošanos par sadarbību, mēs apņemamies arvien veicināt zinātnes attīstību, kā arī sniegt atbalstu jaunajiem lauksaimniekiem, kas arī ir un būs mūsu valsts reģionu nākotnes veidotāji."

Līgums par sadarbību ietver vienošanos par informācijas apmaiņu un konsultācijas par attīstību zinātnē un augstākajā izglītībā, konferenču, izstāžu, konkursu un citu pasākumu rīkošanu zinātnes sasniegumu popularizēšanai un atbalstu jauno zinātnieku sagatavošanai Zemkopības ministrijas kompetences jomās, sniedzot iespēju doktorantiem ziņot par savu pētījumu rezultātiem LLMZA izmēģinājumu skatēs un LZA sēdēs.

Līgums arī paredz dažādus kopīgus pasākumus Latvijas zinātnes sasniegumu popularizēšanā un starptautiskās

No kreisās: zemkopības ministrs K. Gerhards, LLMZA prezidente B. Rivža, LZA prezidents O. Spārītis pēc līguma parakstīšanos

Foto – Zemkopības ministrija

zinātniskās sadarbības veicināšanā, tostarp, nodrošinot Latvijas pārstāvju dalību Eiropas Lauksaimniecības, pārtikas un dabaszinātņu akadēmiju apvienības rīkotajos semināros un Latvijas pārstāvju piedalīšanos Ziemeļvalstu lauksaimniecības zinātnieku asociācijas rīkotajos semināros, kā arī Latvijas zinātnieku dalību Ziemeļvalstu lauksaimniecības zinātnieku kongresā, u.c.

Informāciju sagatavoja:
Dagnija Muceniece
ZM Preses un sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja

LZA SENĀTA LĒMUMS

LZA Senāts 2020. gada 11. februāra sēdē nolēma:

1. Apstiprināt LZA Statūtu grozīšanas komisiju, iekļaujot tajā LZA zinātņu nodaļu priekšsēdētājus, akadēmijas prezidentu, LZA goda locekli Jāni Osi un akadēmiķi Oļģertu Dumbrāju un juristus – akadēmiķus Tālavu Jundzi un Kalvi Torgānu un LZA korespondētājlocekli Ringoldu Balodi.

2. Sagatavot LZA Statūtu grozījumu projektu līdz 2020. gada 1. oktobrim.

LZA Senāta priekšsēdētāja p.i. **Tālavs Jundzis**
LZA Senāta zinātniskā sekretāre **Alma Edžiņa**

LU AKADĒMISKĀ BIBLIOTĒKA AICINA UZ AKADĒMIĶA JĀŅA STRADIŅA ATCERES PĒCPUSDIENU

Piektdien, **6. martā**, plkst. 16.00 Latvijas Universitātes (LU) Akadēmiskajā bibliotēkā notiks akadēmiķa Jāņa Stradiņa (1933–2019) atceres pēcpusdiena "Akadēmiķis Jānis Stradiņš mūsu līdzgaitās", ko rīko LU Akadēmiskā bibliotēka sadarbībā ar Latvijas Zinātņu akadēmiju (LZA). Pasākumā piedalīsies LZA korespondētājloceklis Pēteris Stradiņš, lai kolēģu un draugu vidū pārrunātu Jāņa Stradiņa piemiņas ieceres.

PAR TIESVEDĪBU AR SIA "RĪGAS KONCERTZĀLE" CESIONĀRU JURI MILLERU

Precizējot portālā tautaruna.nra.lv un sociālajos tīklos publicēto informāciju, Latvijas Zinātņu akadēmija informē, ka 11. februārī Zemgales rajona tiesa Bauskā ir pasludinājusi pārtraukumu tiesas procesā tiesas būves ekspertīzes nozīmēšanai objektā Rīgā, Akadēmijas laukumā 1 (Lielā konferenču zāle un palīgtelpas).

JĀ – REFORMĀM UN DIALOGAM, NĒ – REFORMU DEVALVĒŠANAI UN SASTEIGTIEM, NEIZSVĒRTIEM RISINĀJUMIEM

Šī ir viena no atziņām, kas izskanēja Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) prezidenta **Ojāra Spārīša** 19. februārī, LZA Senāta zālē sasauktajā preses konferencē. Tās rīkošana bija reakcija uz iepriekšējā dienā Ministru kabinetā akceptēto Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) konceptuālo ziņojumu par augstskolu iekšējās pārvaldības modeļa maiņu un procesu, kas pavadīja gan paša dokumenta tapšanu, gan tā pieņemšanu. Preses konferencē piedalījās Rektoru padomes priekšsēdētāja, Latvijas Kultūras akadēmijas (LKA) rektore, profesore **Rūta Muktupāvela**, Latvijas Universitāšu asociācijas priekšsēdētājs, Rīgas Stradiņa universitātes (RSU) rektors, profesors **Aigars Pētersons**, Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) rektors, profesors **Leonīds Ribickis**, Latvijas Augstākās izglītības padomes (AIP) priekšsēdētājs, profesors **Jānis Vētra**, Latvijas Universitātes (LU) ievēlētais, bet MK neapstiprinātais rektors, profesors **Indriķis Muižnieks** un IZM ieceltais LU rektora pienākumu izpildītājs, profesors **Gvido Straube**.

Piedāvājam detalizētāku ieskatu nozares pārstāvju teiktajā.

"Tas, ka IZM valdībā virzītais konceptuālais ziņojums par reformām augstākās izglītības un zinātnes jomā izpelnījies visas nozares pamatotu kritiku, nav nekāds noslēpums, par to plaši izteikušies gan augstskolu rektori, gan zinātnes nozares pārstāvji, gan eksperti," norādīja LZA prezidents **Ojārs Spārītis**. "Taču, neraugoties uz plašajām diskusijām pašu nozares dalībnieku vidū, neatrisinātajiem jautājumiem un neskaidrībām, ziņojums tika virzīts tālāk, ignorējot subjektu, uz ko šīs reformas vistiešākajā veidā attieksies. Ar mediju starpniecību vēlamies teikt sabiedrībai, ka **mūs nedzird, mūs neuzklausa un mūsu argumentos neieklausās**!" preses konferences nepieciešamību pamatoja LZA vadītājs. Brīdinot no riskiem, ko steiga varētu radīt, O. Spārītis apliecināja, ka **nozares mērķis nav reformas bremzēšana, bet gan "abpusēji dzirdīga un sapratnīga" dialoga ieviešana šajā procesā**.

Uzsākot savu uzrunu, Rektoru padomes priekšsēdētāja **Rūta Muktupāvela**, sniedza skaidru atbildi uz Ministru prezidenta **Krišjāņa Kariņa** izvirzīto jautājumu – nozare vēlas saglabāt *status quo* vai saka: "Jā!" un nāk palīgā? "**Nozare saka: "Jā!" Un ļoti cer, ka tā tiks sadzirdēta un tiešām tiks aicināta palīgā**," tā profesore. Viņa atzina, ka nozares iesaistes problemātika ir bijusi akūta jau kopš ziņojuma sagatavošanas uzsākšanas brīža. "Tā nebija caurspīdīga! Joprojām nav skaidrs – pēc kāda principa tika organizētas darba grupas? Rektoru padome netika iesaistīta tik svarīga dokumenta izstrādē. Arguments, ka Gatis Krūmiņš (Vidzemes Augstskolas rektors – red.) piedalījās šajās sanāksmēs, neiztur kritiku, jo viņš ir ministres padomnieks. Tas nav objektīvi," atzina R. Muktupāvela. LKA rektore atgādināja, ka atšķirībā no politiskajām partijām augstākās izglītības nozare Latvijā pastāv jau vairāk nekā 100 gadus, un norādīja, ka **noniecināt pieredzi un noreducēt to uz rektoru personīgo ieinteresētību saglabāt esošo situāciju ir absolūti nekorekta rīcība**! Tikpat nekorekti, pēc LKA rektores domām, ir savstarpēji saskaldīt nozari un pārnest subjektivitāti uz profesionālo lauku. "Konceptuālais ziņojums ir pieņemts, restartējam procesu un ejam tālāk," piebilda R. Muktupāvela un izteica cerību, ka turpmāk nozare tiks iesaistīta caurspīdīgā procesā tālāko normatīvo aktu izstrādē. Viņa akcentēja jomas, ko nozare vēlas saglabāt: 1) **augstākās izglītības un zinātniskās darbības statuss**, 2) **studiju pieejamība** (izteica vēlmi to saglabāt un paplašināt, jo šajā ziņā ļoti atpaliekam gan reģiona, gan labklājības valstu kontekstā) un 3) **diversitāte**. "Sastādot normatīvos aktus, šis būtu jāievēro, lai mūsu ideāls nav Sprīdīša tarba, bet, lai mēs būtu konsekventi un apzināti un demokrātiski virzītos uz priekšu – uz ļoti kvalitatīvu un ilgtspējīgu, atvērtu augstākās izglītības telpu," rezumēja Rektoru padomes priekšsēdētāja.

Aicināta nosaukt nozīmīgākos iebildumus, ko Rektoru padomes pārstāvis MK sēdē centās izklāstīt arī klātesošajiem ministriem, viņa uzskaitīja: 1) ziņojums tematiski bija par plašu – nosaukums neatbilst saturam (pirmā lieta, kam recenzents pievērš uzmanību, vērtējot studentu pētnieciskos darbus!); nosaukums attiecas uz augstskolu iekšējās pārvaldības modeļa maiņu, bet tekstā iekļautas daudzas lietas, kas attiecas uz citiem nozarei būtiskiem jautājumiem, no kuriem katrs būtu pelnījis atsevišķu konceptuālo ziņojumu; 2) finansējuma neesamība reformas ieviešanai un īstenošanai (reformas tiks veiktas esošā finansējuma apjomā un īsu brīdi, jautājums ir – kas notiks, kad beigsies Eiropas struktūrfondu finansējums?); 3) apdraudējums augstskolu autonomijai un pašpārvaldei; 4) uzstādījums likvidēt Augstākās izglītības padomi, kas noticis bez iepriekšējas analīzes un diskusijām (likvidējot šo institūciju, visa augstākās izglītības telpa nonāks tikai IZM paspārnē). "**Laikā, kad visas demokrātiskās sabiedrības iet uz decentralizāciju, kas ir demokrātijas aksioma, mēs ejam pretējā virzienā. Tās ir mūsu galvenās bažas,**" noslēdza R. Muktupāvela.

RSU rektors **Aigars Pētersons** MK akceptētā konceptuālā ziņojuma kontekstā uzsvēra trīs jomas, kas raisa nopietnas bažas: finansējums, process un būtība. Profesors A. Pētersons atgādināja, ka Latvijas augstskolas nemitīgi tiek salīdzinātas ar citām Baltijas jūras reģiona un Eiropas augstskolām, aizmirstot pievienot finanšu rādītājus. Salīdzinājumam viņš minēja Somijas piemēru, kur augstākajai izglītībai un zinātnei tiek atvēlēti 4% no IKP, bet Latvijai šis skaitlis ir desmit reizes zemāks! RSU rektors vērsa uzmanību, ka zinātne un kvalitatīva augstākā izglītība – viesprofesoru piesaiste, infrastruktūra, telpas, aparatūra, reaģenti – viss maksā naudu! "Nevar izlikties, ka viss notiek tā, kā tam ir jānotiek. No pētniecībai veltītajiem 8 miljoniem eiro praktiski visi līdzekļi ir aizgājuši kosmosam un kodoltehnoloģijām. RSU un 90% no Latvijas augstskolām šī nauda neatspoguļojas zinātnes sasniegumos. Tātad, **lai mēs izrautos, lai būtu šis izrāviens, ir nepieciešams finansējums**!" teica A. Pētersons, piemetinot, ka šobrīd ir sajūta, ka valdībai pēc smagās diskusijas ar medijiem ir fobija runāt par finansēm. Pēc viņa novērojumiem visur, kur parādās jautājums par finansējumu, par atbilstību mūsu likumdošanai gan Augstskolu likumā, gan Zinātniskās darbības nodrošināšanas likumā – diskusija ātri tiek pārtraukta ar atrunu, ka darīsim to visu esošā budžeta ietvaros!

"Jebkurš process, tai skaitā **reformu process**, **var būt pilnvērtīgs un vainagoties ar labu rezultātu tikai tad, ja tajā tiks iesaistītas abas puses**!" uzskata profesors A. Pētersons. Šobrīd procesa virzītāji, pēc viņa domām, ir atrāvušies no tiem spēkiem, kuri realizēs šo reformu, respektīvi, augstskolām. RSU rektors bija neapmierināts ar kvalitatīvas diskusijas neesību starp IZM un augstskolu pārstāvjiem, par steigu, kādā šis process notiek, risinājumus atliekot uz laiku, kad jautājums būs Saeimas atbildīgajā komisijā u.tml. "Par procesu liecina arī fakts, ka līdz pat MK sēdei, nozarei nebija dota iespēja iepazīties ar pēdējo konceptuālā ziņojuma versiju," atzina A. Pētersons.

Pieskaroties padomju ieviešanas jautājumam, RSU rektors uzdeva jautājumu: "**Kāpēc jāizjauc tas, kas labi strādā, nezinot, ko liks vietā**?" Augstskolās ir Satversmes sapulces, kurās ir nodrošināta studentu (20%!), akadēmiskā un administratīvā personāla un visu struktūrvienību pārstāvniecība. Ir demokrātiski ievēlēts Senāts, tāpat fakultāšu un institūtu Zinātniskās padomes. Ir padomnieku konventi, un sadarbība ar ārvalstu ekspertiem notiek jau šodien. Pēc RSU rektora domām nav pamatojuma tam, lai šo struktūru izārdītu, atteiktos no Satversmes sapulces un Senātu ieceltu vai ievēlētu kaut kādā šaurā lokā, kā tas ir paredzēts! "Tas liek domāt, ka process ir politisks. Augstskolas, kuru rīcībā ir lieli finanšu līdzekļi, dažādi īpašumi, ir ļoti gards kumoss kārtējai pārvaldīšanai, kārtējai sadalīšanai. **Mēs esam par reformām, bet esam par pārdomātām reformām, apspriestām reformām**. Bez sprinta tempa! Tikai pēc labi ieplānota darba būs arī labi rezultāti!" rezumēja A. Pētersons.

AIP priekšsēdētājs, profesors **Jānis Vētra** iepazīstināja ar viņa pārstāvētās padomes viedokli par konceptuālo ziņojumu, kas izteikts četros punktos. Pirmkārt, AIP noteikti ir par pārmaiņām! **Par tādām pārmaiņām, kas notiek, nesagraujot esošo sistēmu, pirms nav radīts modelis, kas tiks likts vietā**, īpaši situācijā, kad, kā tas bija skaidri dzirdams MK sēdē, naudas nekā jauna radīšanai nav un nebūs! Otrkārt, AIP pastāv bažas, ka **konceptuālais ziņojums, kas radīts tādā nekonkrētības un nenoteiktības pakāpē, var radīt situāciju, ka tā īstenošana var notikt diametrāli pretējos scenārijos**. Treškārt, AIP uzstāj **uz dialoga nepieciešamību starp politiķiem un šīs reformas ieviesējiem – augstskolu pārstāvjiem**. Ceturtkārt – neizpratni rada paredzētā AIP likvidēšana. J. Vētra par kuriozu uzskata pašu AIP iekļaušanas faktu konceptuālajā ziņojumā: "No vienas puses, **lai pārskatatbildību**, kā tiek tulkots angļu valodas jēdziens *accountability*, **stiprinātu augstskolās, ir jāievieš padomes, bet savukārt sistēmā šāda padome ir jālikvidē arī, lai sasniegtu šo pašu pārskatatbildību!** Ar šiem jēdzieniem projekta autori spēlējas un izmanto, kā ienāk prātā!" Arī J. Vētra pievienojās jau izskanējušām domām par neskaidrību, kāpēc AIP vispār parādās šajā ziņojumā: "Tas ir grūti saprotams, jo tam nav nekāda tieša sakara ar augstskolu iekšējo pārvaldību. No šī var secināt, ka AIP ir jālikvidē, jo pašreiz ir paredzēts, ka jebkurai reformai augstākās izglītības jomā, nepieciešams AIP atzinums.

Turpinājums – 2.lpp.

LZA PAVASARA PILNSAPULCI GAIDOT

Pavasara pilnsapulcē, kas iecerēta šī gada 2. aprīlī, LZA locekļiem būs jāpieņem lēmumi, kas skars akadēmijas nākotni, tās attīstību turpmākajiem četriem gadiem. Noslēdzoties LZA prezidenta Ojāra Spārīša otrajam ievēlēšanas termiņam, LZA saimei būs jāizraugās nākamais akadēmijas vadītājs un viņa komanda. Vēl līdz 2. martam ir iespējams izvirzīt kandidātus LZA prezidenta amatam, kas veicams saskaņā ar LZA Statūtos noteikto kārtību.

Šajā numurā piedāvājam divu šobrīd izvirzīto LZA prezidenta amata kandidātu redzējumu par institūcijas turpmāko attīstību un jauno LZA locekļu ieteikumus.

RĪCĪBAS PROGRAMMAS METI LZA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS NODROŠINĀŠANAI

LZA prezidenta amata kandidāts akadēmiķis **Ivars KALVIŅŠ**

Foto – privātais arhīvs

Komanda – viceprezidenti **Andrejs Ērglis**, **Ojārs Spārītis** un **Andris Šternbergs**, ģenerālsekretāre **Baiba Rivža**, ārlietu sekretārs **Modris Greitāns.**

LZA vadības pārvēlēšanas notiek visai sarežģītā politiskajā situācijā, kad Latvijas IZM ir uzsākusi aktivitātes Latvijas zinātnes un augstākās izglītības pārvaldības sistēmas reformu, kuru mērķis un saturs pašiem zinātniekiem un augstskolu mācību spēkiem nav detaļās zināms. Tāpēc LZA nākošajai vadībai ir pro–aktīvi jāiesaistās jaunā modeļa tapšanas procesā, panākot, LZA ilgtspējīgu izaugsmi un tās ietekmes pieaugumu.

Apzinoties, ka Latvijas valsts izaugsme ir iespējama tikai kā zināšanās balstītas ekonomikas attīstīšana un sociālās un kultūrvides pilnveidošana, nepieciešama aktīva rīcība LZA misijas īstenošanā un darbības nodrošināšanai.

LZA pienākumi, kas paredzēti LZA Hartā, un pašreizējā situācija to izpildē:

• Aktīva piedalīšanās Latvijas zinātnes politikas veidošanā un operatīva Saeimas un valdības konsultēšana zinātnes jautājumos (šobrīd nepietiekami pro–aktīva).

• Līdzdalība dažādu valsts programmu zinātniskajā ekspertīzē, pētījumu, projektu, programmu un zinātnisko iestāžu pētnieciskā līmeņa izvērtēšanā (nepieciešams restarts).

• Zinātnisko kongresu, konferenču, atklātu Latvijas Zinātņu akadēmijas sēžu, diskusiju un konkursu organizēšana un zinātnes sasniegumu popularizēšana (vēlama plašāka un efektīvāka nodaļu darbība).

• Rūpes par zinātniskās literatūras izdošanu, zinātnisko terminoloģiju un enciklopēdiju zinātnisko līmeni Latvijā (LZA loma izdiskutējama).

• Latvijas zinātnes un nacionālās kultūras mantojuma krātuvju — Latvijas Akadēmiskās bibliotēkas, Misiņa bibliotēkas un Latviešu folkloras krātuves — zinātniska pārziņa (situācija laika ir gaitā mainījusies, LZA loma izdiskutējama).

• Balvu piešķiršana par izcilākiem veikumiem Latvijas zinātnē (grūtības finansējuma nodrošināšanā).

• Latvijas zinātnes un zinātnieku pašpārvaldes un demokrātijas veicināšana, šo principu aizstāvība valsts struktūrās un masu saziņas līdzekļos (aktivizējama).

• Zinātniskās pētniecības ētikas, diskusijas principu un tradīciju sargāšana, saglabāšana un izkopšana, Latvijas zinātņu vēstures un zinātniecības problēmu izpēte.

• Latvijas zinātnieku starptautisko kontaktu veidošana un veicināšana, sadarbība ar citām zinātņu akadēmijām, zinātniskām biedrībām un savienībām, starptautisko zinātnisko sakaru uzturēšana un Latvijas zinātnes pārstāvniecība starptautiskās zinātniskās organizācijās (nepieciešama darbības paplašināšana).

Problēmas, kas apdraud LZA ilgtspējīgu attīstību

• problēmas sadarbībā ar IZM un IZM vēlme izslēgt LZA no zinātnes pārvaldības modeļa;

• nepietiekams LZA prestižs sabiedrībā un valsts institūcijās;

• nepietiekama sadarbība ar industriju un to pārstāvošām organizācijām;

• grūtības īstenot Hartā noteiktās funkcijas (finansējuma trūkums, nepietiekama nodaļu un akadēmijas locekļu iesaiste);

• nepietiekama sadarbība ar LJZA;

• nepietiekami pro–aktīva darbība P&A+I un augstākās izglītības politikas veidošanā un normatīvo aktu, kā arī valsts attīstības stratēģijas izstrādē,

• neskaidra nākotne LZA zāles atgūšanā, ēkas rekonstrukcijā un turpmākajā izmantošanā,

• finansiālās problēmas LZA darbības un uzdevumu izpildes nodrošināšanā (2018.gadā 431 672 eiro pamatdarbībai, 568 578 emeritēto zinātnieku atbalstam, kopā: 2018. gadā 1 00 250 eiro; 2020.gadā – 996 750 eiro (–3500euro)

Galvenais mērķis un virsuzdevums LZA un nodaļu vadības komandai

Panākt, lai LZA kļūst par Latvijas zinātniskās institūcijas (universitāšu un VZI) vienojošu platformu un nacionālo kompetences centru, kas sekmē valsts ilgtspējīgu attīstību un šim nolūkam:

• veido zinātniski pamatotu Latvijas zinātnes, pētniecības, tehnoloģiju pārneses un inovācijas ilgtspējīgu stratēģiju un tai pieskaņotu augstākās izglītību, par pamatu izmantojot „Atjaunoto LZA darbības stratēģiju 2015.–2020.–20XX. gadam" un Rīcības plānu Atjaunotās Latvijas Zinātņu akadēmijas darbības stratēģija 2015.–2020. gadam īstenošanai 2018.–2020. gadiem, to papildinot un precizējot atbilstoši patreizējai situācijai,

• veido un vada Valsts pētījumu programmas,

• aizstāv zinātnes un zinātnieku un augstskolu mācību spēku intereses visos līmeņos, neatkarīgi no to institucionālās piederības.

Uzdevumi finansējuma piesaistes jomā

• LZA finansēšanas nodrošināšanai nepieciešams izstrādāt un pieteikt projektus, kuriem iespējams piesaistīt ES un citu valstu līdzekļus. Viens no tiem varētu būt Baltijas jūras reģiona zinātnieku sadarbības koordinācijas un investīciju platformas izveide: „Sectorial platform for the innovation investments of Baltic See region", tālāk attīstot un pilnveidojot „BSR Interreg project on the development of RIS–3 Strategies, 2018–2020. Ir jau parakstīts sadarbības projekts ar Ziemeļu Zinātņu akadēmiju (*Nordic Academy of Science*). Nākošās darbības – Baltijas jūras reģiona valstu konference Rīgā par RIS–3 stratēģiju un platformas koncepta prezentācija valsts pārvaldes institūcijās šī gada martā–septembrī.

• Izveidot pastāvīgi darbojošās ekspertu grupas galvenajos ar Latvijas attīstību saistītajos virzienos (zinātnes un izglītības attīstība, zināšanās balstītas ekonomika, tehnoloģiju izstrāde un pārnese un inovācija, nacionālās kultūras, vēstures un identitātes nodrošināšana, normatīvo aktu izstrāde un ietekmes analīze grupu u.c.). Šajās grupās iesaistīt arī ministriju, profesionālo apvienību, LIZDA, finansiālā sektora spēlētāju, Latvijas Jauno zinātnieku apvienības un citu sabiedrisko organizāciju pārstāvjus, un veikt pro–aktīvu darbību nozaru ministriju problēmu izzināšanā, panākot ministriju līdzekļu piesaisti šī darba veikšanai**.**

• Tā rezultātā panākt Valsts pētījumu programmu finansēšanas atjaunošanu galvenajos prioritārajos virzienos un to finansēšanu no nozaru ministriju līdzekļiem, LZA uzņemoties šo programmu vadību un garantējot to sekmīgu īstenošanu.

• Aktivizēt konstruktīvu dialogu ar IZM, FM un citām, ministrijām, kā arī ar LIZDA un Saeimas komisijām, lai panāktu lielāku valsts budžeta atbalstu LZA darbības nodrošināšanai.

• Augsto tehnoloģiju jomas un finanšu sektora spēlētāju piesaiste vārda balvu un projektu finansēšanā un zinātnes mecenātisma veicināšana.

Uzdevumi LZA darbības efektivitātes un ietekmes nodrošināšanas jomā

• Ar RTU un industriju profesionālo organizāciju atbalstu izveidot LZA inženierzinātņu nodaļu, veidojot LZA sadarbību ar nozaru Kompetences centriem;

• Izdiskutēt jautājumu par jaunās zinātnieku paaudzes iesaistes formām LZA darbībā (Nākotnes akadēmija vai tml.), iesaistot gados jaunos akadēmijas locekļus šī jautājuma risināšanā un organizatorisko struktūru izveidē un vadībā;

• Līdztekus zinātnei veltītajiem ziņojumiem, nodaļās un Senātā regulāri uzklausīt nozaru pārstāvju referātus par problēmjautājumiem, un iesaistīt viņus problēmu analīzē un rīcības priekšlikumu izstrādē valsts pārvaldes institūcijām;

• Aktivizēt sadarbību ar Latvijas Jauno zinātnieku apvienību, nolūkā veidot vienotu pieeju zinātnes, pētniecības, tehnoloģiju pārneses un inovācijas attīstības stratēģijas, kā arī augstākās izglītības un jauno zinātnieku sagatavošanas un tālākas izaugsmes jautājumos;

• Panākt Latvijas Pētniecības un inovācijas stratēģijas padomes darbības atjaunošanu un nodrošināt aktīvu LZA iesaisti tās darbībā;

Uzdevumi zinātnes un LZA prestiža izaugsmes nodrošināšanas jomā

• Panākt, ka LZA pilnvērtīgi iekļaujas Eiropas zinātņu akadēmiju saimē un kļūst par nacionālas un starptautiskas nozīmes daudznozaru zinātnes izcilības, ekspertīzes un popularizēšanas centru un Latvijas zinātnes pārstāvi starptautiskā vidē.

• Iesaistīt LZA popularizēšanā nozaru profesionāļus un žurnālistus, īpašu vērību pievēršot digitālo saziņas līdzekļu un sociālo tīklu izmantošanai un LZA tīmekļvietnes pilnveidē.

• Lai veicinātu žurnālistu interesi, praktizēt pārskata prezentācijas par interesantākajiem un nozīmīgākajiem zinātnes atklājumiem un tehnoloģiskajiem risinājumiem pasaulē un Latvijā.

• Iedzīvināt LZA nodaļu priekšlikumus par zinātniekiem, kas būtu gatavi komunicēt ar sabiedrību plašsaziņas līdzekļos.

• LZA nodaļām sadarbībā ar LJZA izveidot influenceru grupu, kuru uzdevums būtu atraktīvā formā digitāli publicēt materiālus par zinātnes sasniegumiem un LZA darbību interneta vietnēs;

• Panākt LZA Vēstu A–sērijas indeksāciju SCOPUS vai citās atzītās datu bāzēs un izskatīt iespēju LZA Vēstis izveidot kā brīvpieejas digitālo žurnālu;

• Sadarbībā ar TV–24, izveidot regulāru zinātnes raidījumu sēriju;

• Veikt nepieciešamos pasākumus, lai panāktu emeritēto zinātnieku atbalsta palielinājumu kā summāri, tā arī individuāli. Veikt izskaidrojošo darbu par Emeritēto zinātnieku granta transformāciju kā pateicību par izcilo sniegumu darbā sabiedrības interesēs.

LZA materiāli–tehniskās bāzes attīstības joma

• Turpināt darbu pie jautājuma par LZA ēkas nodošanu Latvijas Zinātņu akadēmijas īpašumā un LZA ēkas renovācijas un pārbūves projekta īstenošanas, paredzot tajā izveidot Zinātnes, tehnoloģiju attīstības un inovācijas radošuma centru, konferenču centru un akustisko koncertzāli, kā arī apspriest iespējas par viesnīcas un restorāna izvietošanu

• Panākt LZA ēkas renovācijas un pārbūves projekta īstenošanas finansēšanas nodrošināšanu, piesaistot granta finansējumu LZA ēkas kultūrvēsturiskās vērtības saglabāšanai un papildus budžeta līdzekļus kapitālieguldījumiem infrastruktūras pilnveidošanā, kā arī saņemot investīciju bankas vai komercbankas aizdevumu

AKADĒMIJAS ATTĪSTĪBAS ATJAUNOŠANA

LZA prezidenta amata kandidāts akadēmiķis **Andrejs SILIŅŠ**

Komanda – viceprezidenti **Andrejs Ērglis** un **Andris Šternbergs**, ģenerālsekretāre **Baiba Rivža**, ārlietu sekretāre **Maija Burima.**

Pamatnostādnes

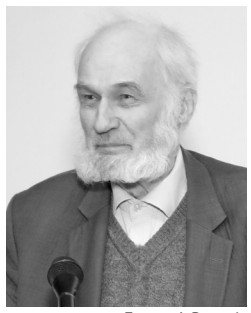

Foto – J. Brencis

• Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) galvenā vērtība ir konkursa kārtībā ievēlētie cilvēki (zinātnieki un citu radošo profesiju pārstāvji), kuri sekmīgi izzin, saprot un pielieto dabā un sabiedrībā pastāvošās likumsakarības.

• Ikviena mērķa sasniegšana visefektīvāk ir īstenojama balstoties uz minētajām likumsakarībām.

• LZA vadībai konkrēto stratēģisko mērķu realizācijai ir gudri jāsadarbojas kā ar Akadēmijas locekļiem, tā arī ar citiem zinātniekiem un sabiedrības pārstāvjiem, kuri vislabāk izprot dotā mērķa sasniegšanai nepieciešamās dabā un sabiedrībā pastāvošās likumsakarības un var pamatoti parādīt un pierādīt, kā doto mērķi sasniegt. Šādos argumentos balstīti priekšlikumi arī gūst ievērojamu sabiedrības atbalstu.

• LZA turpmākajā darbībā, izmantojot augstākminētos principus, var sekmīgi attīstīties un realizēt Hartā, citos LR normatīvajos dokumentos un Statūtos paredzētos mērķus, operatīvi nosakot prioritātes un regulāri sekojot to izpildei.

• LZA vadībā ievēlētie akadēmiķi strādā kā vienota komanda, kurā katrs tās dalībnieks uz savstarpējās vienošanās pamata veic Senātā apstiprinātos, konkrētos pienākumus, regulāri informējot kolēģus par savu darbu.

Prioritāri veicamie darbi

A) Izmantojot LZA Hartā noteikto normu, ka "Saeima vai Ministru kabinets var noteikt Latvijas Zinātņu akadēmijai īpašus uzdevumus un pilnvaras zinātnes jomā" panākt reālu LZA līdzdalību Latvijas zinātnes politikas veidošanā;

B) Latvijas zinātnes finansēšanas nepieciešamību argumentēt ne tikai ar prasību pildīt Zinātniskās darbības likuma normas, bet balstīt uz ekspertu atzinumiem un zinātnes pozitīvo panākumu pamatiem;

C) Balstoties uz LZA ievēlētajiem jaunajiem zinātniekiem, kuri ir arī Latvijas Jauno zinātnieku apvienības pārstāvji un citiem entuziastiem, izveidot Jauno zinātnieku akadēmiju LZA sastāvā;

D) Vairāk iesaistīt Valsts emeritētos zinātniekus LZA darbā, smeļoties viņu pieredzē;

E) Konsekventi realizēt demokrātisko pašpārvaldi LZA, balstoties uz zinātniskās diskusijas un ētikas principiem;

F) Palielināt LZA lomu zinātnieku starptautisko kontaktu veidošanā un veicināšanā, nodrošinot iespējas Akadēmijas atbildīgajām amatpersonām aktīvi sadarboties ar citām zinātņu akadēmijām un reāli pārstāvēt Latviju starptautiskās zinātniskās organizācijās;

G) Panākt, ka LZA augstceltne tiek nodota Akadēmijas īpašumā, lai reāli varētu nodrošināt zinātnes attīstības un inovācijas atbalsta centra izveidi šajā ēkā.

JĀ – REFORMĀM UN DIALOGAM, NĒ – REFORMU DEVALVĒŠANAI UN SASTEIGTIEM, NEIZSVĒRTIEM RISINĀJUMIEM

Turpinājums no 1.lpp.

Ja nav šādas padomes, tad šādas pārmaiņas var notikt daudz straujāk." Vērtējot konceptuālā ziņojuma galveno jauninājumu – padomju ieviešanu augstākās izglītības iestādēs, analizējot citu valstu pieredzi, AIP priekšsēdētājs norādīja uz riskiem, ko tās var nest, mainoties politiskajam līdzsvaram valstī, situācijā, kad padomes ir politiski ieceltas, kā tas ir paredzēts mūsu gadījumā. Saskaņā ar ieceri padomes nosaka arī augstskolas attīstības stratēģiju, kas ne vien definē, kādus studiju virzienus augstākās izglītības iestāde attīstīs, bet arī, kādas vērtības – konservatīvās, liberālās vai citas – tā stiprinās. Ar šādām problēmām šobrīd saskaras Austrijas augstskolas, kad radikāli nomainoties politiskajai pārstāvniecībai valdībā, šī situācija caur padomēm arī atsaucās uz augstskolām. Kā citu piemēru J. Vētra minēja Jeilas Universitāti (ASV), kur padomes uzskatu dēļ tiek pārtraukts lekciju kurss Eiropas mākslas vēsturē, jo šī vēsture sastāvot tikai no baltajiem vīriešiem, un tas neesot politkorekti. Kā vēl vienu risku, kas izriet no padomju darbības, viņš norādīja iespēju likvidēt un apvienot augstskolas bez pašu augstskolu piekrišanas.

AIP priekšsēdētājs rezumēja: "Jo ātrāk bažas tiks kliedētas ne tikai ar vārdiem, bet jau ar konkrētiem dokumentiem, kur būs skaidrāk saprotams, kas tad ir šajās reformās iecerēts, jo ātrāk sāksies virzība uz augstākās izglītības pārmaiņām, kas nes kopēju labumu gan akadēmiskai saimei, gan studējošajiem, gan sabiedrībai kopumā."

RTU rektors **Leonīds Ribickis pauda pārstāvētās universitātes atbalstu gudru pārmaiņu ieviešanai augstākās izglītības telpā, padomju radīšanai un reformu ieviešanas tempam**: "Manuprāt [ātri izveidot izmaiņas likumā – red.] ir pozitīvi, jo tajā pašā lgaunijā, ja iniciatīva nepāraug likumā trīs mēnešu laikā, tad tā tiek aizmirsta un sākts veidot kaut ko no jauna."

Turpinājums – 3.lpp.

ATKLĀTĀ VĒSTULE NĀKAMAJAM AKADĒMIJAS PREZIDENTAM

Šī gada LZA Pavasara pilnsapulcē vēlēsim jaunu akadēmijas vadību. Būs noslēdzies astoņus gadus ilgais posms, kurā akadēmiju vadīja prezidents Ojārs Spārītis. Lai arī padarītā ir daudz, taču jāatzīst, ka akadēmijas prestižs gan zinātniskajā, gan plašākā sabiedrībā, kā arī tās ietekme uz zinātnes politikas veidošanu un uz valsts attīstības plānošanu šobrīd ir nepiedodami zema. To apliecina gan nelielais pagājušajā gadā saņemto pieteikumu skaits (2!) kandidēšanai uz izsludinātajām četrām LZA īsteno locekļu vakancēm, gan akadēmijas pārstāvniecības trūkums jaunajā Latvijas Zinātnes padomē. Nākamajai LZA vadībai priekšā stāv izaicinājumiem pilns laiks un darba lauks, veidojot pozitīvu akadēmijas tēlu sabiedrības un politiķu acīs un palielinot tās ietekmi uz zinātnes un valsts attīstībai nozīmīgu lēmumu pieņemšanu.

Kā viens no panākumiem, kas sasniegts Ojāra Spārīša prezidēšanas laikā, jāmin akadēmijas rindu papildināšana ar gados jaunākiem zinātniekiem, kas novedusi pie visu akadēmijas locekļu vidējā vecuma samazināšanās. Šķiet pašsaprotami, ka gados jaunākajiem locekļiem būtu jāpiedāvā idejas un priekšlikumi, kā akadēmijas darbu padarīt mūsdienīgāku, bet tās komunikāciju – saprotamāku visām paaudzēm. Mēs, zemāk parakstījušies gados jaunākie LZA īstenie locekļi un korespondētājlocekļi, vēlamies izteikt savus priekšlikumus, kā veidot caurspīdīgāku, mūsdienīgāku, akadēmijas locekļus un sabiedrību vairāk iesaistošu, kā arī uz izcilības veicināšanu un uz reputācijas uzlabošanu vērstu akadēmijas darbību. Mūsuprāt, tieši šie aspekti cels akadēmijas prestižu sabiedrībā, nodrošinot tās politiskās ietekmes palielināšanos.

Akadēmijas tēls

Akadēmijas tēlu sabiedrībā galvenokārt veido tās publiskās aktivitātes, locekļi un fiziskā atrašanās vieta – LZA augstceltne. Publiskās aktivitātes pamatā ietver ne vien dažāda veida zinātnes komunikāciju, bet arī politisko procesu (piem., Administratīvi teritoriālā reforma) un dokumentu (piem., Stambulas konvencija) izvērtēšanu LZA organizētos ekspertu konsilijos. Ja LZA veiktās zinātnes komunikācijas aktivitātes sabiedrība sagaida un novērtē atzinīgi, tad politisko procesu un dokumentu izvērtēšanu vismaz kritiski domājošā sabiedrības daļa uztver kā jaukšanos politikā vai pat politisku darbību, īpaši, ņemot vērā atsevišķu akadēmijas vadības pārstāvju piederību politiskajām partijām. Tādēļ jaunajai vadībai, domājot par akadēmijas tēlu, būtu jāizvairās no tiešas iesaistes politiskajās partijās (ievēlēšanas laikā) un no vienpusīgas pozīcijas paušanas par ar zinātni nesaistītiem politiskiem jautājumiem, atbilstoši LZA Hartai aprobežojoties ar zinātniski pamatotu vēlamo un nevēlamo seku prognozēšanu (LZA Harta, 2. pants).

Akadēmijas locekļi ir izcilākie Latvijas un ārzemju zinātnieki. Izcilība zinātnē nereti ir sasniedzama tikai pēc daudzu gadu neatlaidīga pētnieciskā darba un pieredzes gūšanas ļoti specifiskā tēmā. Tamdēļ tas ir pašsaprotami, ka akadēmijas locekļi bieži vien ir vecāka gada gājuma zinātnieki. Šī iemesla dēļ Latvijas sabiedrībai akadēmija nereti asociējas ar "senioru klubu". Lai situāciju mainītu, būtu svarīgi akadēmijas darbībā vairāk iesaistīt jaunāku paaudžu zinātniekus, kuriem nodot akadēmiķu pieredzi un zināšanas. Problēmas risinājumam Ojārs Spārītis ir piedāvājis iniciatīvu veidot "Jauno akadēmiju" LZA paspārnē. Tomēr, mūsuprāt, nebūtu pareizi "Jauno akadēmiju" veidot kā LZA apakšstruktūru, nenodrošinot tai pilnīgu neatkarību un viedokļu brīvību. Tā vietā būtu jādomā par plašu sadarbību un spēku apvienošanu kopīgiem mērķiem, iesaistot arī Latvijas Jauno zinātnieku apvienību, kas jau ilgstoši darbojas starptautiskajos jauno akadēmiju sadarbības tīklos.

Atzīstams, ka lielākajai daļai sabiedrības LZA tēls saistās tieši ar tās ilglaicīgo mājvietu – LZA augstceltni. Lai gan ēka ir simbols noteikta perioda akadēmiskajai elitei un tā ir vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis, mūsuprāt, 60 gadus pēc uzbūvēšanas šī celtne ir gan fiziski, gan morāli novecojusi. Mūsu jaunatnei, kuru būtu jāuzrunā caur LZA aktivitātēm, tā neasociējas ar modernu un inovatīvu nacionālās zinātnes centru. Šajā kontekstā būtiski pieminēt, ka akadēmijas vajadzībām augstceltnē tiek izmantoti vien pāris stāvi, kamēr pārējā daļā ir "iemitinājušās" citas, tai skaitā dažādas ezotēriska un pseidozinātniska rakstura organizācijas, kas kompromitē akadēmijas tēlu un sabiedrībā veicina alternatīvā nosaukuma "Zintnieku akadēmija" lietošanu. Akadēmija nedrīkst tolerēt pseidozinātni un zinātniskās autoritātes izmantošanu sabiedrības un patērētāju maldināšanā! Tā nedrīkst ļaut sabiedrībai asociēt savu tēlu ar šāda veida organizācijām! Jaunajai akadēmijas vadībai par vienu no galvenajiem uzdevumiem būtu jāizvirza modernu un piemērotu telpu meklēšana jaunai LZA mājvietai. LZA steidzami būtu jādomā kā iekļauties jaunveidojamās "Zināšanu jūdzes" infrastruktūrā Pārdaugavā. Tikai ceļot savu tēlu plašākas sabiedrības acīs, būs iespējams akadēmijas un līdz ar to nacionālās zinātnes uzplaukums.

Zinātnes komunikācija

Laikraksts "Zinātnes Vēstnesis" un LZA tīmekļvietne ir tās galvenie zinātniskās un arī plašākas sabiedrības informēšanas rīki. Mūsdienās šādus tradicionālos medijus kā ziņu avotus arvien vairāk aizstāj dažādi sociālie tīkli internetā. Tādēļ ir apsveicami, ka LZA jau darbojas sociālajos tīklos *Twitter* un *Facebook*. Taču ziņu veids šajos tīklos strauji progresē un LZA būtu nepieciešams iet līdzi laikam, veidojot:

• interesantāku laikraksta "Zinātnes Vēstnesis" saturu, iekļaujot vairāk populārzinātniskus rakstus un intervijas ar zinātniekiem;

• video sižetus (t. sk. intervijas), ko publicēt sociālajos tīklos;

• zinātniski pamatotu analīzi par sabiedrisko aktuāliem jautājumiem kā 5G tīkls vai *MemoryWater*;

• īsus kopsavilkumus (*Facebook*) par nozīmīgākajiem zinātnes sasniegumiem pasaulē;

• LZA pilnsapulču un nodaļu sēžu tiešraides translācijas.

Šo izaicinājumu risināšanai, akadēmijai nepieciešams piesaistīt sabiedrisko attiecību profesionāli un/vai žurnālistu, kas sevi apliecinājis digitālo mediju laikmetā. Finansējumu šāda cilvēka algošanai varētu iegūt, atsakoties no "Zinātnes Vēstneša" iespiešanas (bet piedāvājot pierakstīties uz elektronisko versiju e–pastā).

Akadēmijas nodaļas regulāri organizē akadēmijas locekļu un vieslektoru zinātniskās lekcijas, kuras gan reti var lepoties ar plašu apmeklētību. Jāpanāk, lai lekcijas varāk apmeklē studenti, zinātnes organizatori un citi sabiedrības pārstāvji, kas izdarāms sekojoši:

• rīkojot LZA nodaļu izbraukuma sēdes un publiskās lekcijas tuvāk universitāšu pilsētiņām (kampusiem), piemēram, Latvijas Nacionālajā bibliotēkā vai vienā izvēlētā universitātē/institūtā atbilstoši lekcijas tēmai, tās reklamējot studentu vidē;

• daļu publisko lekciju organizējot populārzinātniskā līmenī par tajā brīdī aktuālām tēmām, tās īpaši reklamējot sociālajos tīklos (kā to dara "Zinātnes kafejnīca", vēlama sadarbība ar to);

• vienu reizi gadā uz vieslekciju uzaicinot pasaulslavenu zinātnieku, piemēram, Nobela prēmijas laureātu.

Viens no veiksmīgākajiem pēdējo gadu jaunievedumiem akadēmijas darbībā bija gada nozīmīgāko zinātnes sasniegumu popularizēšana un konkursa laureātu godināšanas ceremonija. Šī prakse noteikti jāturpina! Tāpat jāturpina vārdbalvu un LZA kopā ar sadarbības partneriem rīkotie konkursi noteiktās zinātnes nozarēs. Vienlaikus būtu jādomā par šo konkursu tālāko attīstību, respektīvi – caurspīdīgas ekspertīzes un sabiedrības iesaistes veicināšanā, piemēram:

• katrai nodaļai definējot skaidrus kritērijus, pēc kuriem notiek sasniegumu un balvu pieteikumu izvērtēšana;

• katrai nodaļai publicējot īsu pamatojumu, pēc kādiem kritērijiem pieteikumi izvirzīti gada sasnieguma titulam vai LZA balvām;

• organizējot sabiedrības pārstāvju balsojumu internetā par populārāko gada zinātnes sasniegumu;

• translējot konkursa laureātu godināšanas ceremoniju televīzijā vai internetā tiešraides režīmā.

Akadēmijas locekļu interešu pārstāvība

Akadēmija apvieno ap 400 īsteno, korespondētāj–, goda un ārzemju locekļus, no kuriem gandrīz divas trešdaļas pieder pirmajām divām kategorijām. Viens no akadēmijas uzdevumiem ir pārstāvēt savu locekļu intereses Latvijas zinātnes politikas veidošanā. Tas ir izaicinājums – aptaujāt tik lielu personu skaitu, iesaistot tos akadēmijas viedokļa veidošanā. Tādēļ tradicionāli viedokļa veidošana tikusi uzticēta akadēmijas vadībai – Senātam un Prezidijam. Taču mūsdienu tehnoloģijas – mākoņservisi, mirkļsaziņas un aptauju veikšanas aplikācijas – ievērojami atvieglo daudzu personu aptaujāšanas procesu, iesaistot viņus

Foto – J.Brencis

viedokļu veidošanas darbā. Akadēmijai būtu jākļūst progresīvākai un jādomā par plašāku LZA locekļu iesaisti akadēmijas darbā, veidojot darba grupas konkrētu tēmu vai jautājumu plašākai iekšējai izdiskutēšanai un dokumentu sagatavošanai.

Tuvākajos gados saistībā ar jauno Nacionālo attīstības plānu 2021.–2027. gadam paredzama vairāku jaunu zinātnes politikas iniciatīvu un pētniecības programmu izveide un ieviešana. LZA būtu nepieciešams proaktīvi iesaistīties attiecīgo koncepciju un plānošanas dokumentu izstrādē, negaidot gatavus priekšlikumus no attiecīgo valsts struktūru puses, ko kritizēt. Tā vietā LZA būtu jāveido sadarbība ar atbildīgajām valsts institūcijām no dokumentu izstrādes sākumposma. Akadēmijai savā iekšienē būtu jārod pietiekama kapacitāte darbam ar šādiem svarīgiem jautājumiem, kas ietekmēs tās locekļus un visas zinātnes attīstību valstī turpmākajos 7 gados.

LZA ir bijusi, un tai jāturpina būt galvenajai atbildīgajai par Latvijas un latviešu tautas radītā zinātnes un kultūras mantojuma nodošanu nākamajām paaudzēm. Katra paaudze ir atšķirīga, un iepriekšējām paaudzēm jāspēj radīt interesi jaunākajās par šī mantojuma pārņemšanu. Runājot Raiņa vārdiem, kurš kā izglītības ministrs arī loloja ideju par Zinātņu akadēmijas izveidi, – "Pastāvēs, kas pārvērtīsies"!

Kristaps Jaudzems, LZA akadēmiķis
Andris Ambainis, LZA akadēmiķis
Dagnija Loča, LZA korespondētājlocekle
Anatolijs Šarakovskis,
LZA korespondētājloceklis
Vjačeslavs Kaščejevs,
LZA korespondētājloceklis

JĀ – REFORMĀM UN DIALOGAM, NE – REFORMU DEVALVĒŠANAI UN SASTEIGTIEM, NEIZSVĒRTIEM RISINĀJUMIEM

Turpinājums no 2.lpp.

L. Ribickis izteica bažas, ka finansējums reformām paredzēts "gandrīz vai pēc atlikuma principa," ja kaut kur kaut kas paliks pāri, tad to varētu piešķirt tām institūcijām, kas piekrīt, vai kurām ir pienākums īstenot šīs reformas. Viņš aicināja kolēģus aktīvi līdzdarboties tādu likumu izstrādē, kas novērš šobrīd apzinātos riskus. Leonīds Ribickis vērsa uzmanību uz vienu nopietnu apstākli – **šogad universitātēs, augstskolās un zinātniskajos institūtos notiek starptautiskais zinātniskais izvērtējums un studiju programmu akreditācija, kam veltīta nedalīta augstākās izglītības institūciju uzmanība un cilvēkresursi**. "Kurš nodarbosies ar šo jauninājumu ieviešanu?" jautāja RTU rektors.

Turpinot L. Ribickis aktualizēja citu nozīmīgu problēmu – **finansējums uz vienu studentu, kas Latvijā, salīdzinot ar konkurējošām augstskolām, ir daudz zemāks**. RTU rektors atzīmēja Latvijas augstākās izglītības nozares efektivitāti – ar zemāku finansējumu varam sagatavot konkurētspējīgus speciālistus, bet tas nenozīmē, ka finansējums nav jāpiešķir. Viņš norādīja uz faktu, ka visi mācībspēki pusi no RTU saņemtās algas saņem strādājot zinātniskos projektos, līdz ar to mazāk laika veltot darbam ar studentiem. L. Ribickis uzsvēra: "Es neatkāpšos no savas domas, ka Latvijā, ja ne šogad, tad pēc gada vai diviem, būs jāievieš valsts finansēta augstākā izglītība! Tā, kā tas šobrīd ir Igaunijā, Somijā, Zviedrijā!" Profesors pauda cerību, ka, kopā strādājot, nozare spēs panākt akadēmiskās brīvības saglabāšanu augstskolās, tai skaitā studējošo līdzdalību augstskolām nozīmīgu lēmumu pieņemšanā.

Profesors **Indriķis Muižnieks** akcentēja, ka LU jau kopš 2004. gada ir gatavojusi un iesniegusi valdībai daudzus priekšlikumus, un padomes bija tikai viena no piedāvāto reformu komponentēm. Bet, LU profesors bija spiests atzīt, ka MK pieņemtais konceptuālais ziņojums ir degradējis universitāšu pārvaldības ideju. I. Muižnieks to raksturoja šādi: "No veselīgo reformu pārtikas groza izvēlēta tikai viena detaļa – deserts. Arī īsti nav saprotams – tas ir melleņu ķīselis vai *Chupa Chups*? Universitāšu pārvaldība taču saistās ar daudzām jomām – akadēmiskā personāla ievēlēšanas kārtību, universitātes iekšējās struktūras veidošanas kārtību, finanšu veidošanas un pārvaldības kārtību u.tml." I. Muižnieks vērsa uzmanību konceptuālā ziņojuma rezultatīvajai daļai, kas ietver septiņus punktus, un tikai viens (!) no tiem pasaka, kas tad tiks darīts! Ieviestas padomes! Pārējais tur minētais, pēc viņa domām, īsti neattiecas uz augstskolu iekšējās pārvaldības reformu. I. Muižnieks neapstrīdēja faktu **par nepieciešamību universitātēs ieviest modernizētu pārvaldi. Reformām ir jānotiek**! LU profesors uzsvēra: "Lai šādas reformas un likumdošanas iniciatīvas notiktu produktīvi, ir jāpiestrādā ne vien šajā jomā, bet arī pie virknes citu ar likumdošanas procesiem saistītu problēmu, kuru neatrisināšanas dēļ universitātes darbība tiek kavēta". Viņš minēja vismaz trīs piemērus. Pirmkārt, **neatrisinātais jautājums par profesoru un asociēto profesoru vēlēšanām**. Satversmes tiesas spriedums šajā lietā bija jau pagājušā gada maijā, bet IZM atzinuma – kā turpmāk risināt šo jautājumu – joprojām nav. Otrkārt, **IZM nav sakārtojusi jautājumu par grādu nomenklatūru**, kas jau šobrīd kavē promocijas padomju darbu. Treškārt, **iestrēdzis jautājums par zinātnes vienotas pārvaldības institūcijas izveidi**, jo neveidojas starpministriju sadarbība starp Ekonomikas ministriju un IZM. "Jau tā dienaskārtībā ir virkne neatrisinātu jautājumu, bet nu parādās vēl viens. Gribētos aicināt uz pārdomātu, saprātīgu rīcību, lai tiešām nediskreditētu reformu idejas kā tādas. **Augstskolas ir par reformām, bet reformas nevajag devalvēt ar šādiem nesagatavotiem, nekvalitatīviem piedāvājumiem**," aicināja I. Muižnieks.

LU rektora p.i. **Gvido Straube**, piekrītot iepriekš teiktajam, reformu ieviešanas kontekstā arī vērsa uzmanību IZM un nozares ciešāka dialoga nepieciešamībai, novēlot IZM ne vien klausīties, bet arī sadzirdēt; un vajadzībai atrisināt finanšu jautājumu, tai skaitā kāpinot valsts finansējumu uz vienu studējošo.

"**Mēs neesam pret padomēm**," teica profesors G. Straube, **"bet padomes diez vai būs tā panaceja, kas glābs Latvijas augstāko izglītību**". Argumentējot izteikto domu, viņš uzskaitīja vairākus iemeslus: 1) padomes universitātēm naudu neatnesīs; 2) ir aizdomas, ka tās raudzīsies uz augstskolām kā biznesa projektiem, un tad tāda sabiedrības identitātei un drošībai nozīmīga joma kā humanitārās, arī sociālās zinātnes varētu tikt pakļautas iznīcībai; 3) IZM iecere par padomju iecelšanu no ārpuses jau iedīglī rada konfrontācijas risku starp padomi un augstskolu, bet ko nozīmē konfrontācija starp uzraugošo un pārvaldības iestādi jau šobrīd ļoti labi redzams un izjūtams uz IZM un LU piemēra. Profesors G. Straube arī izteica neizpratni par mērķi, kāpēc konceptuālajā ziņojumā iestrādātas tik daudzas lietas, kas ierobežo augstskolu autonomiju, un **aicināja IZM sadarboties un vairāk uzticēties pašām augstskolām, viņu redzējumam par savu turpmāko attīstību**.

Noslēdzot preses konferenci, LZA prezidents O. Spārītis, **apliecinot nozares gatavību sadarbībai, aicināja IZM uz dialogu un "dzirdīgu, abpusēji ieinteresētu darbu"**.

Ilze Boldāne-Zeļenkova

IN MEMORIAM

EDGARS BERVALDS

(1936–2019)

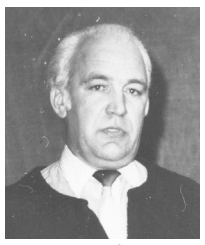

Foto no ZvD arhīva

Inženierzinātņu doktors profesors (1993) makrovides mehānikā LZA kor. loc. (2000) Edgars Bervalds mūžībā aizsaukts 2019. gada 29. maijā 83. dzīves gadā, – lielākais (un vienīgais) speciālists radioteleskopu un radiointerferometu spoguļantenu konstrukciju jautājumos Latvijā.

E. Bervalds dzimis 1936. gada 13. septembrī Mērsraga zvejnieka ģimenē. Pēc Talsu vidusskolas beigšanas (1955) absolvējis (1960) Rīgas Politehnisko institūtu ar inženiera–celtnieka diplomdarbu par liela radioteleskopa projekta uzdevumu akad. A. Mālmeistera vadībā. Tai laikā absolūtā informācijas trūkumā savu iepazīšanos ar parabolisko antenu un radiointerferometra projektēšanas un konstruēšanas jautājumiem saistoši ir aprakstījis «Zvaigžņotajā Debesī» sakarā ar Jāņa Ikaunieka simtgades atceri.

Latvijas PSR Zinātņu akadēmijā nonācis atklāta konkursa kārtībā, kad tika ievēlēts (1963) galvenā inženiera amatā Astrofizikas laboratorijā. Kopš tā laika E. Bervalds piedalījās vai vadīja visu ZA Observatorijas galveno zinātnisko un komunālo būvju (Šmidta teleskopa paviljona, 55 cm teleskopu paviljona, administratīvās ēkas u. c.) projektēšanu un celtniecību.

Ar Latvijas PSR ZA Prezidija lēmumu izveidotā ZA Observatorijas nelielā (4 darbinieki) Speciālā konstruktoru un tehnoloģijas biroja E. Bervalda vadībā izstrādātais (1966–1970) mainīgās bāzes divantenu radiointerferometra projekts guva augstu PSRS ZA Radioastronomijas padomes ekspertu novērtējumu, taču no šī vērtīgā projekta īstenošanas Latvijas PSR ZA vadība bija spiesta atteikties nepieciešamo līdzekļu trūkuma dēļ.

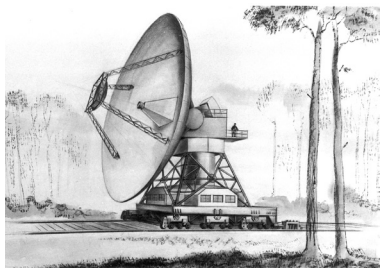

30m radioteleskops Latvijas PSR ZA Radioastrofizikas observatorijas 2x2 km radiointerferometram *(projekta zīmējums)*.

Foto no ZvD arhīva

Ļeņingradas Inženierceltniecības institūta specializētās Zinātniskās padomes sēdē 1980. gada 4. novembrī E. Bervalds sekmīgi aizstāvēja disertāciju par tēmu «Pētījumi par pilnīgi grozāmu parabolisko antenu spoguļu nesošo karkasu optimālo shēmu izveidošanu», iegūdams tehnisko zinātņu kandidāta grādu. Darba turpinājumā tika uzrakstīta un publicēta monogrāfija «Прецизионные конструкции зеркальных радиотелескопов» (līdzautors V. Poļaks; R.: Zinātne, 1990. — 526 lpp.).

E. Bervalda darbs par spoguļantenu karkasu optimizēšanu bija ieinteresējis citas Padomju Savienības iestādes, un 1985. gadā PSRS ZA Radioastronomijas problēmas zinātniskā padome pirmoreiz uzticēja Latvijas PSR ZA Radioastrofizikas observatorijai noorganizēt Vissavienības semināru par radioteleskopu būves mūsdienu konstruktīvajām shēmām.

Un 1990. gada septembrī Rīgā jau notika Starptautiskās zinātniskās radiosavienības *(Union Radio–Scientifique Internationale, URSI)* kosmosa apguves lielvalsts PSRS vadošo (36 pārstāvji) un ievērojamāko Rietumu speciālistu (14 pārstāvji) apspriede par modernās tehnoloģijas pielietošanas iespējām lielizmēra precīzu radioteleskopu celtniecībā, ko vispusīgi «Zvaigžņotajā Debesī» (1991, Vasara) ir aprakstījuši gan pasākuma galvenais rīkotājs Latvijas ZA Radioastrofizikas observatorijas Automatizācijas un tehniskā nodrošinājuma daļas vadītājs Edgars Bervalds, gan antenu būves patriarhs Sebastians fon Hērners (*Sebastian von Hoerner*, Vācija) – viens no vadošiem spoguļantenu būves teorētiķiem pasaulē.

E. Bervalda plašais inženiera interešu loks neaprobežojās tikai ar spoguļantenu nesošo karkasu pētījumiem. Viņa vadībā tika izstrādāti un izgatavoti stiklaplasta astronomiskie kupoli, kas bija vieglāk ekspluatējami un ar augstākiem siltumtehniskajiem un aerodinamiskajiem rādītājiem. Kad pirmos divus šādus kupolus uzstādīja 0,55 m reflektoru nosegšanai Baldones Riekstukalnā, arī Lietuvas ZA (Moletai) un Krimas Astrofizikas observatorija saviem astronomiskajiem paviljoniem ieguva šādus modernus 6,5 m diametra stiklaplasta kupolus, ko izgatavoja ZA Radioastrofizikas observatorijas (līdz 1. XII 1967. – Astrofizikas laboratorija) eksperimentālajā darbnīcā.

Gadalaiku izdevumā «Zvaigžņotā Debess» ir daži desmiti viņa interesanto rakstu: pirmie divi 1965. gada Pavasara laidienā «Titāns — ideāls materiāls kosmisko kuģu būvei» un «Liela radioteleskopa projekts», pēdējais 2012. gada Rudens un Ziemas laidienos – «Par Jāņa Ikaunieka iecerēm un Ventspils Starptautisko radioastronomijas centru».

Inženieris–celtnieks Edgars Bervalds un radioastronoms Arturs Balklavs bija zinošākie speciālisti, pateicoties kuriem, varēja iegūt vērtīgo parabolisko, automātiski vadāmo 32 m antenu un no PSRS Aizsardzības ministrijas Kosmisko sakaru centra «Звёздочка» izveidot Ventspils Starptautisko radioastronomijas centru (VSRC). *Dr.sc.ing.* profesors E. Bervalds bija VSRC pirmais direktors (1995–2005).

I. Pundure,
"Zvaigžņotās Debess" atb.sekretāre (1988–2018)

BAFF IZSLUDINA PIETEIKŠANOS PRAKSES STIPENDIJAI ASV

Līdz 31. martam studenti vai nesenie augstskolu absolventi aicināti pieteikties Baltijas–Amerikas Brīvības Fonda (BAFF) stipendijai 30 000 ASV dolāru apmērā, kas sniedz iespēju strādāt uzņēmumā vai institūtā ASV uz laiku no 8 mēnešiem līdz vienam gadam. Kandidāti prakses laikā var papildināt savas profesionālās zināšanas un iegūt starptautisku pieredzi jebkurā izvēlētajā jomā.

Piesakoties konkursam, studenti var doties uz ASV, lai strādātu kādā no Amerikas uzņēmumiem, valsts institūcijām, pētniecības centriem vai nevalstiskajām organizācijām, kas katram programmas dalībniekam tiek piemeklēts individuāli. Programmas laikā dalībnieki saņem pilna apmēra stipendiju līdz 30 000 ASV dolāru gadā, kas iekļauj visu nepieciešamo atbalstu – ceļa izdevumu segšanu, veselības apdrošināšanas izmaksas, līdzekļus ikdienas tēriņiem.

Būtiskākie kritēriji, izvēloties stipendiātus, ir kandidātu motivācija un skaidra nākotnes vīzija, vēlēšanās gūt starptautisku profesionālo pieredzi, kā arī labas angļu valodas zināšanas. BAFF prakses programmai var pieteikties dažādu jomu studenti, pārstāvot visdažādākās Latvijas vai pasaules augstskolas.

Plašāks ieskats par konkursa nosacījumiem un pieteikšanās Prakses programmas stipendijai BAFF tīmekļvietnē.

IZSLUDINĀTS *ERA–NET ICRAD* KONKURSS PAR DZĪVNIEKU INFEKCIJAS SLIMĪBU PĒTNIECĪBU

Izsludināts jauns ERA–NET 2020. gada projektu konkurss ICRAD ar tēmu "Starptautiski pētniecības projekti par dzīvnieku infekcijas slimībām" (*International Coordination of Research on Infectious Animal Diseases)*. Konkurss notiek divās kārtās, kur pirmās kārtas iesniegšanas termiņš ir **2020. gada 31. marts**.

ICRAD projektu konkurss aptver tēmas, kas saistītas ar tādām dzīvnieku infekciju slimībām, kuras izraisa nopietnus ekonomiskos zaudējumus. ICRAD atbalsta starpdisciplinārus pētījumus, kā rezultātā plānots uzlabot dzīvnieku veselību un labturību, novēršot epidēmiju izplatību nākotnē. Divas centrālās tēmas ir Āfrikas cūku mēris un dzīvnieku gripas formas. ICRAD atbalsta gan fundamentālus pētījumus par infekcijas slimību bioloģiju, gan lietišķus pētījumus par vakcīnu platformām un diagnostikas tehnoloģijām.

2020. gada konkursa trīs galvenās tēmas:

• Pētījumi par dzīvnieku infekciju epidēmijām un jaunajām infekcijas slimībām

• Pētījumi par vakcīnu platformām

• Jaunas diagnostiskās tehnoloģijas, kuras pielietojamas lauka apstākļos

Konsorcijā piedalās vismaz trīs atbilstošas pētniecības organizācijas no trim ES dalības vai asociētām valstīm, kas piedalās konkursā un ir tiesīgas saņemt ES līdzfinansējumu. Maksimālais jebkādu dalībnieku skaits konsorcijā ir seši.

Detalizēta informācija par projektu iesniegšanu pieejama VIAA mājaslapas sadaļā ERA–NET projekti » ICRAD.

Papildu informācija: **Uldis Berķis**
VIAA Pētniecības starptautisko programmu nodaļa

NORDPLUS PROGRAMMĀ IESNIEGTI 87 PROJEKTU PIETEIKUMI

Ziemeļvalstu Ministru padomes *Nordplus* projektu konkursā 2020. gadam Latvijas izglītības iestādes, organizācijas un uzņēmumi iesnieguši 87 projektu pieteikumus piecās *Nordplus* apakšprogrammās, ievērojami pārsniedzot 2019. gadā iesniegto projektu skaitu (58). Kopumā no visām 8 Nordplus programmas dalībvalstīm iesniegti 500 projektu pieteikumi, tādējādi Latvijas organizācijas iesniegušas 17,4% no visiem 2020. gada projektu pieteikumiem.

2020. gadā īpaši aktīvi Latvijas organizācijas un iestādes pieteikušas projektus *Nordplus* Jauniešu un Pieaugušo izglītības apakšprogrammās. Jauniešu apakšprogrammā Latvijas pārstāvji iesnieguši 36 projektu pieteikumus (27,3% no visu projektu pieteikumu skaita), savukārt Pieaugušo izglītības apakšprogrammā – 25 projektu pieteikumus (26,9% no visu projektu pieteikumu skaita). Augstākās izglītības apakšprogrammā iesniegti 18 projektu pieteikumi (8,7%), Horizontālajā apakšprogrammā – 6 projektu pieteikumi (16,7%), Valodu apakšprogrammā – 2 projektu pieteikumi (6,9%).

Nordplus programmas projekti vērsti uz sadarbības stiprināšanu ar Ziemeļvalstīm un Baltijas valstīm, pilnveidojot iesaistīto valstu izglītības sistēmas un ieviešot tajās jauninājumus. *Nordplus* programma atbalsta projektus, kas veicina zināšanu ieguvi, apmaiņu un sadarbības tīklu veidošanu.

Konkursa rezultāti tiks paziņoti 2020. gada maijā. Informācija par visu programmas dalībvalstu apstiprinātajiem projektiem 2020. gada *Nordplus* konkursā būs pieejama *Nordplus* oficiālajā mājaslapā, kā arī Valsts izglītības attīstības aģentūras (VIAA) mājaslapas sadaļā *Nordplus* – konkursu rezultāti. Ar iepriekšējo gadu veiksmīgi īstenotajiem *Nordplus* projektu pieredzes stāstiem katrā apakšprogrammā var iepazīties VIAA tīmekļvietnē. VIAA pilda *Nordplus* nacionālā informācijas biroja funkcijas Latvijā.

ERA–NET IZSLUDINA KONKURSU PAR NEIROZINĀTNES SOCIĀLAJIEM UN LIKUMISKAJIEM ASPEKTIEM

Izsludināts jauns projektu konkurss ERA–NET *Neuron* "Starptautiski pētniecības projekti par neirozinātnes ētiskajiem, likumiskajiem un sociālajiem aspektiem" (*Research Projects on Ethical, Legal, and Social Aspects (ELSA) of Neuroscience*). Konkurss notiek vienā kārtā ar projektu iesniegšanas termiņu **līdz 2020. gada 28. aprīlim**.

Projektu konkursā var iesniegt starptautiskus pētniecības projektus par ētiskajiem, tiesiskajiem un sociālajiem aspektiem, kas izriet no modernās neirozinātnes iespējām un radītajiem jaunajiem riskiem cilvēka un personības integritātei. Vēršam uzmanību, ka šajā konkursā **netiek atbalstīta bioloģiskā un biomedicīniskā pētniecība**.

Konkursā var piedalīties pētnieki no Beļģijas (Valonijas), Kanādas, Vācijas, Latvijas, Spānijas, Šveices.

Valsts izglītības attīstības aģentūra piedalās kā zinātni finansējošā institūcija, nodrošinot konkursā atbalstīto starptautisko pētniecības projektu finansējumu Latvijas dalībniekiem (atbalstāmo dalībnieku kategorijas skat. konkursa nolikumā).

Plašāka informācija par konkursu pieejama ERA–NET *Neuron* tīmekļvietnē.

Papildu informācija: **Uldis Berķis**
VIAA Pētniecības starptautisko programmu nodaļa

AICINĀJUMS UZ INFORMATĪVO DIENU PAR 2020. GADA KONKURSIEM BIORŪPNIECĪBĀ

2020. gada 7. maijā notiks informatīvā diena „Projektu finansējuma iespējas Biorūpniecības kopuzņēmuma 2020. gada projektu uzsaukumā" („*Bio–based Industries Joint Undertaking opportunities: 2020 call for proposals*", BBI JU), kuru organizē Valsts izglītības attīstības aģentūra. Pasākumā piedalīsies Eiropas Komisijas un BBI JU pārstāvji – *Dieters Brigitta* un *Nelo Emerencia*, kā arī vairāku Latvijas ministriju pārstāvji.

BBI JU ir publiska privātā partnerība starp Eiropas Savienības un Biorūpniecības konsorciju ar kopējo finansējumu 3,7 miljardi EUR. Katru gadu BBI JU izsludina atklātu projektu pieteikumu uzsaukumu par noteiktām biorūpniecības tēmām, izmantojot pētniecības un inovācijas aktivitātes. Šī gada **15. aprīlī** plānots izsludināt 15 projektu konkursus (5 RIA; 4 CSA; 4 DEMO; 2 FLAG) ar indikatīvo budžetu 87 milj. EUR ar iesniegšanas termiņu **3. septembrī**.

BBI JU mērķis ir realizēt Eiropas bioekonomikas potenciālu bioloģisko atkritumu un blakusproduktu pārstrādei videi draudzīgos ikdienas produktos, izmantojot inovatīvas biorafinēšanas tehnoloģijas. BBI JU ir tieši atbildīgs par šo uzsaukumu izstrādi un īstenošanu, kā arī koordinācijas un atbalsta pasākumiem, kas notiek saskaņā ar ES pētniecības un inovāciju programmas *Apvārsnis 2020* dalības noteikumiem.

Provizoriski darba kārtības jautājumi:

• 2020. gada uzsaukums: BBI JU tēmu apskats

• *Bio–based industries* (BBI) vs. *BBI Joint Undertaking* (JU)

• *Apvārsnis 2020* un BBI JU: kopīgais un atšķirīgais

• Ieteikumi pieteikumu rakstīšanai

• Noslēguma jautājumi (kur atrast vairāk informācijas un potenciālos partnerus)

Norises laiks: 2020. gada **7. maijs**, plkst. 10.00 – 14.00, no plkst. 14.00 – 16.30 kontaktbirža un tīklošanās

Norises vieta: VIAA telpās Rīgā, Vaļņu ielā 1

Darba valodas: angļu un latviešu

Dalība pasākumā ir bez maksas, taču reģistrācija tiešsaistē ir obligāta.

Plašāka informācija par BBI JU pieejama tīmekļvietnē un *YouTube* kanālā.

Papildu informācija: **Lāsma Brenča**,VIAA Zinātnes, pētniecības un inovāciju politikas atbalsta departaments

Aizstāvēšana

2020. gada 28. februārī plkst. 11.00 Latvijas Lauksaimniecības universitātē Veterinārmedicīnas zinātņu nozares promocijas padomes atklātā sēdē Jelgavā, Helmaņa ielā 8, Veterinārmedicīnas fakultātē, A 300. auditorijā

ILZE RUTKOVSKA

aizstāvēs promocijas darbu **"Smoltifikācijas izpausmes audzētiem vienu gadu veciem taimiņiem (*Salmo trutta* L.)"** zinātnes doktora (Ph.D) grāda iegūšanai veterinārmedicīnas nozarē.

Recenzenti: *Dr.med.vet*. Ilmārs Dūrītis (LLU); *Dr.biol*. Dina Cīrule ("BIOR" Veterinārmedicīnas zinātnes patoloģijas grupa); *Dr. Saulius Stakenas* (Ekoloģijas institūts, Saldūdeņu ekoloģijas departaments, Lietuva).

Ar promocijas darbu var iepazīties LLU Fundamentālajā bibliotēkā Jelgavā, Lielā ielā 2 un tīmekļvietnē https://llufb.llu.lv.

***

2020. gada 27. martā plkst. 14.00 Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrā, Rātsupītes ielā 1, konferenču zālē LU Bioloģijas zinātņu nozares promocijas padomes atklātā sēdē

GINTS KALNIŅŠ

aizstāvēs promocijas darbu **"Bakteriāla trimetilamīnu producējošo enzīmu strukturālie un funkcionālie pētījumi"** zinātniskā doktora grāda iegūšanai bioloģijā.

Recenzenti: *Dr.biol*. Andris Zeltiņš (LBMC); *Dr.chem*. Kristaps Jaudzems (LU); *PhD Cheryl A. Kerfeld* (Bērkli un Mičiganas Valsts Universitāte, Īstlansinga, ASV)

Ar darbu, sākot no 2020. gada 13. marta, varēs iepazīties LU Bibliotēkā Raiņa bulv. 19.

***

BSA Ekonomika un uzņēmējdarbība nozares un Reģionālā ekonomika apakšnozaru promocijas padomes atklātā sēdē 2020. gada 18. februārī **ZHAXAT KENZHIN** aizstāvēja promocijas darbu un viņam tika piešķirts LR ekonomikas doktora grāds (*Ph.D*) reģionālā ekonomikā. Balsošanas rezultāti: par –5, pret – 0, nederīgi biļeteni – 0.

Redaktore Ilze Boldāne–Zeļenkova
"Zinātnes Vēstnesis"
Laikraksts iznāk kopš 1989. gada.
Reģistrācijas apliecība nr. 75.
Izdevējs: Latvijas Zinātņu akadēmija, Latvijas Zinātnes padome, Latvijas Zinātnieku savienība.
"Science Bulletin". Latvian Academy of Sciences, Latvian Council of Science, Association of Latvian Scientists.
"Zinātnes Vēstnesis" redakcijas padome: akadēmiķis Tālavs Jundzis (vadītājs), LZA Prezidents Ojārs Spārītis, LZA ģenerālsekretārs Andrejs Siliņš, LZA Senāta priekšsēdētājs Jānis Stradiņš, akadēmiķi Raita Karnīte, Baiba Rivža, Jānis Spīgulis, Pēteris Trapenciers, un LZA sabiedrisko attiecību speciāliste Ilze Stengrevica; Jānis Kloviņš un Arnis Kokorevičs (LZP); Uldis Grāvītis (LZS).
Redakcija: Rīgā, Akadēmijas laukumā 1.
Tālr. 67225361, 26593299, fakss 67821153.
E pasts: zinatnes.vestnesis@lza.lv; http://www.lza.lv
Indekss 77165. Iespiests: SIA Zemgus LB